

ราคาทางศุลกากร เกี่ยวกับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ

นายมานะ หลีกทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริณิญาปริศนาธรรมมหาบัณฑิต

ภาควิชาปริศนาธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-818-8

011005

16506145

CUSTOMS VALUATION WITH REGARD TO LICENSING AGREEMENT

Mr. Mana Lugtong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ราคาทางศุลกากร เกี่ยวกับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ

โดย

นายมานะ หลักทอง

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม

อาจารย์ที่ปรึกษารวม

อาจารย์รัชชัย สุภผลศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิมรัฐ มუნนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature] ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฬา กุลบุศย์)

[Handwritten signature] กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ)

[Handwritten signature] กรรมการ
(อาจารย์รัชชัย สุภผลศิริ)

[Handwritten signature] กรรมการ
(อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม)

[Handwritten signature] กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กล่อม อิศรพันธ์)

[Handwritten signature] กรรมการ
(อาจารย์สุจินต์ ชัยมงคลานันท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วาทะทางสุนทรศาสตร์เกี่ยวกับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ

ชื่อนิติกร

นายมานะ หลักทอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์รัชชัย ศุภผลศิริ

ภาควิชา

นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

2527

บทคัดย่อ

ลักษณะของสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิและทรัพย์สินในทางปัญญา สัญญาอนุญาตให้ใช้

สิทธิเป็นนิติกรรมสองฝ่ายที่มีลักษณะพิเศษโดยเฉพาะ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา อันได้แก่ สิทธิบัตร, ลิขสิทธิ์, สิทธิในเครื่องหมายการค้า และสิทธิอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้ทรงสิทธิมีอำนาจอย่างเต็มที่ที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง คือผู้ขออนุญาตให้ใช้สิทธิต่างอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ไซ, ผลิตภัณฑ์, จำหน่าย หรือนำเข้ามาซึ่งสินค้าอันโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตและหลักเกณฑ์ตลอดจนความคุ้มครองของกฎหมายเฉพาะเรื่องนั้น ๆ จะได้กำหนดไว้ สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธินี้มีเรื่องค่าตอบแทน หรือค่าสิทธิเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดสัญญาขึ้น โดยผู้ขออนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงที่จะให้ค่าตอบแทนหรือค่าสิทธิแก่ผู้ทรงสิทธิตามจำนวน และภายในระยะเวลาที่ใดกำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ในสัญญา

ขอบเขตของการอนุญาตให้ใช้สิทธิและผลของการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ

การอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยทั่วไปกรณีมักจะจัดทำในรูปของสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ ในสัญญาจะระบุวัตถุประสงค์ที่ให้ใช้สิทธิ ขอบเขตของการใช้สิทธิ ค่าตอบแทนและข้อตกลงอื่น ๆ เท่าที่ผู้กรณีจะเห็นว่า เป็นเรื่องสาระสำคัญ สำหรับขอบเขตของการอนุญาตให้ใช้สิทธิมักจะขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้สัญญาฝ่ายผู้ทรงสิทธิเป็นสำคัญที่จะกำหนดให้มีการใช้สิทธิโดยเด็ดขาด โดยไม่เด็ดขาดหรือกึ่งเด็ดขาด ซึ่งขอบเขตของการอนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าวอาจเป็นกรณี

ที่ซัดคอกกฎหมาย เพราะนิติกรรมที่คู่สัญญาทำขึ้นนั้นอาจอยู่ในรูปของสัญญารวบรวมทรัพย์หรือเป็นสัญญาจำกัดการส่งออกซึ่งสินค้า ตามสิทธิบัตร เป็นต้น ผลของการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าวก่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศซึ่งอาจเป็นการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค หรือการเอาเทคโนโลยีขั้นสูง หรือวิทยาการที่ก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ เข้ามายาภายในประเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนั้นให้เป็นประโยชน์ต่อกิจการซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน ฉะนั้น การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมและการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคจึง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศด้อยพัฒนา

หลักการภาษีอากรและบทบาทของศุลกากรที่มีต่อสังคม เนื่องจากคำสิทธิคามสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาระภาษีอากรของรัฐโดยตรง ฉะนั้นหลักการภาษีอากรที่ดีและนโยบายของรัฐเกี่ยวกับภาษีอากรย่อมมีผลกระทบต่อความสงบสุขและความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยทั่วไป การบริหารงานภาษีอากรที่ดีย่อมมีความสำคัญยิ่งต่อความเป็นอยู่ของประชาชนภายในประเทศ ถ้าหากมีการบริหารงานภาษีอากรโดยบกพร่องแล้วย่อมทำให้เกิดการคดโกงและทุจริตทั่วไปในวงราชการ เงินแผ่นดินย่อมรั่วไหล ประชาชนย่อมจะเดือดร้อน และภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศย่อมได้รับความกระทบกระเทือน ในปัจจุบันนี้ภาษีศุลกากรนับว่าเป็นรายได้อันสำคัญยิ่งของรัฐอย่างหนึ่ง ศุลกากรจึงมีบทบาทที่สำคัญในด้านการจัดเก็บภาษีอากรเพื่อหารายได้ให้แก่รัฐ และยังมีมาตรการในการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศให้ตั้งอยู่ได้ นอกจากนั้นยังมีบทบาทสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ, การเมือง, สังคม, การสาธารณสุข ตลอดจนทางด้านกาอาหาร และความมั่นคงของชาติอีกด้วย

ราคาทางศุลกากรและคำสิทธิคามสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตามสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิมีเรื่องคำสิทธิ ซึ่ง เป็นปัญหา เกิดขึ้นทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในทางศุลกากร เพราะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปัญหาในเรื่องราคา หรือราคาอันแท้จริงในท้องตลาด

ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินอากรตามกฎหมายศุลกากร กฎหมายศุลกากรฉบับปัจจุบัน ได้มีคำจำกัดความของคำว่า "ราคา" หรือ "ราคาอันแท้จริงในท้องตลาด" ไว้เพียงสั้น ๆ จึงต้องนำหลักกฎหมายของต่างประเทศมาวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ กับกฎหมายไทย คือ

1. ราคาทางศุลกากรตามหลักเกณฑ์ของบริสเซลส์ หรือคามาระบบของ คณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร
2. ราคาทางศุลกากรตามหลักเกณฑ์ขององค์การความตกลงทั่วไปว่าด้วย พิทักษ์ศุลกากร และการค้า
3. ราคาทางศุลกากรตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ, อิสราเอล, สิงคโปร์, ญี่ปุ่น, ฟิลิปปินส์และเกาหลี

หลักกฎหมายต่างประเทศว่าด้วยราคาทางศุลกากรอื่น เกี่ยวกับสัญญาอนุญาตให้ใช้ สิทธิได้กำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องระบบของการประเมินราคา เพื่อประโยชน์ในทางศุลกากร ไว้โดยละเอียด แต่กฎหมายศุลกากรของไทยไม่มีกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายขึ้นภายหลังก็ยังไม่รัดกุม และยังไม่เป็นระบบกฎหมายที่ดี จึงก่อให้เกิดช่องว่าง ทางกฎหมายประกอบกับระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงอาจเป็นต้นเหตุให้เกิดการรั่วไหลของภาษีอากรจำนวนมาก

ผลอันเกิดจากการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิกับภาระค่าภาษีอากร เนื่องจาก ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ซื้อขายกันเหมือนสินค้าอื่น ๆ ในตลาดโลก ดังนั้น การรับถ่ายทอดเทคโนโลยีย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมจากการใช้ เทคโนโลยี, ค่าสิทธิบัตร, ค่าสิทธิ, ค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญ, ค่าตอบแทนเป็นที่ปรึกษา เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มีผลผูกพันกับภาระค่าภาษีอากรทางศุลกากร และภาษีเงินได้

ทางสรรพากร นอกจากนั้นยังมีผลเกี่ยวโยงถึงข้อมูลที่แตกต่างกัน ในการทำสัญญาซื้อขายเทคโนโลยี ในราคาสูงเกินไป ตลอดจนกำไรที่ส่งกลับออกไปยังประเทศผู้ขาย เป็นต้น เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อนำเข้ามาภายในประเทศแล้วจะมีความสัมพันธ์กับการประเมินภาษีอากรที่จะพึงต้อง เสีย โดยเฉพาะในเรื่องค่าธรรมเนียมในการใช้สิทธิ และค่าสิทธินี้มีผลผูกพันกับการประเมิน ภาษีอากรทางศุลกากร การจะวินิจฉัยว่าค่าสิทธิหรือค่าธรรมเนียมใดควรนำมารวมเป็น ส่วนหนึ่งของราคาตามกฎหมายศุลกากร เพื่อนำมาประเมินค่าอากรในการคำนวณค่าภาษี ตลอดจน เรื่องการเก็บภาษีซ้อน เป็นเรื่องของกฎหมายจะต้อง เข้ามามีบทบาทอันสำคัญในการควบคุม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Customs Valuation with regard to licensing agreement.

Name Mr. Mana Lugtong

Thesis Advisor Mr. Mani Vittayaton
Mr. Dhajjai Subhapholsiri

Department Law

Academic Year 1984

ABSTRACT

Nature of Licensing Agreement and Intellectual Property

Licensing Agreement is a two parties juristic act having special characteristics that relate to intellectual property; they are patent, copyright, trade mark and other similar rights. The holder of such intellectual property rights has the full entitlement to delegate to its contractual party (i.e. licensee, to exercise such rights including utilization, manufacturing, distribution or importing of products) subject under the principle of law and other legal protection of that pertinent subject matter. Licensing fees or consideration for utilization of rights in intellectual property is the major element in the licensing agreement. That is to say, the licensee agrees to compensate or to pay the royalty fee to the owner of intellectual property in the amount and for the time period as specified in the licensing agreement.

Scope of Licensing Agreement and Effect on International Transfer of Technology.

Generally, the licensing is provided in the form of a licensing agreement, and such agreement normally specifies the purpose of the licensing, scope of licensing, consideration, and other conditions which the parties consider as significantly relevant. On the scope of licensing, most of the agreements comply with the desire of the licensor who specifies whether it is an exclusive, non-exclusive or semi-exclusive licensing. Such scope of licensing could be contrary to the law, being considered as an agreement in the form of a tie-in arrangement or restriction on export for patent products. However, the licensing agreement creates the international transfer of technology which could be in the form of technology assistance or the import of high technology or advanced knowledge in science into the country for the purpose of improvement and apply such technology to the activities which benefit the development and advancement in various fields. Therefore an appropriate transfer of technology and technology assistance are important for developing countries.

Tax Measures and Roles of Customs in the Society

Since the payment of royalty under licensing agreement is directly concerned with the tax measures, an appropriate measures on tax and customs collection and government policy on tax and customs therefore, will directly effect the welfare of the general public. The appropriate customs and tax administration is also equally

important to the welfare of the people within the country. If there is failure on such administrations, loopholes will allow fraud and malpractice within the government circle and will create hardship to the people. Consequently, the whole economy of the country will be greatly effected. At present, customs collection is a major source of income for the Thai government. Customs Department therefore has an important role in connection with tax collection to support government income. In addition, it plays an important role on the measure in connection with protecting domestic infant industries. In addition, it plays an important role in economics, politics, social, public health including the security and military of the nation.

Customs Value and Royalty Payment under Licensing Agreement

Under the licensing agreement, a provision on royalty is normally included. Such royalty payment creates a great deal of problems, both in fact and law, under Customs Administration as royalty payment relates directly to the subject on "value" or "true market value" which is normally used as a basis for customs assessment. Under the present Customs Act, the term "value" or "true market value" has been defined in a short form. Therefore, the principle of law of other countries is useful for analysis and comparison with Thai law, they are :

1. Customs Value under Brussels Definition of Value or Customs Co-operation Council (ccc).

2. Customs Value under General Agreement on Tariff and Trade or GATT Valuation Agreement.

3. Customs Value in accordance with principle of law of England, Israel, Singapore, Japan, the Philippines and Korea.

Foreign law principle in connection with customs value concerning licensing agreement provides a detailed guideline and basis on the system of customs assessment, but Thai customs law contains no such guideline. There have been some additions and amendments made to Thai customs law but such amendments have not reached the stage for a good system of law. It still leaves legal loopholes. This problem, coupled with the system on administering of customs collection is still far from efficient. Therefore customs collection is not at a satisfactory level and a large amount of Customs leakage still exists.

The Effect of Licensing Agreement and Tax Consequence

As the expertise on technology is merchantable and similar to other kinds of merchandise in the world market, the process of the transfer of technology, therefore, is costly and must bear expenses (for instance, technology fees, patent fees, royalty, compensation for expert, compensation for consultant, etc.). Such expenses must bear customs and tax obligations. In addition, such arrangements will affect various commitments in licensing transactions such as the excessive payment for such technology, or the unreasonable

remittance of profits abroad. Combining various factors together, the obligations and tax and duty payable, particularly tax and customs in connection with royalty, the royalty is related to customs duty. To consider what licensing fee or royalty must be treated as part of the value under customs law in the calculation of customs duty and the problem on double taxation is such a problem that the law will play a vital role on the control.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูง ที่ได้
กรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จตุตา กุลมุกข์
รองศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ อาจารย์รัชชัย สุภผลศิริ อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม
อาจารย์ ดร. กล่อม อิศรพันธุ์ และอาจารย์สุจินต์ ชัยมังคลานันท์

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ รองศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ และอาจารย์
สุจินต์ ชัยมังคลานันท์ และรองศาสตราจารย์พิชัยศักดิ์ หรยางกูร ได้กรุณาให้คำแนะนำ
ในการจัดทำวิทยานิพนธ์มาแต่เริ่มต้น โดยให้ความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าข้อมูลอย่างดียิ่ง
โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์มานิต วิทยาเต็ม และอาจารย์รัชชัย สุภผลศิริ ได้กรุณา
ให้ข้อมูลตลอดจนคำแนะนำและได้สละเวลาตรวจร่างวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด นอกจากนี้
ขอขอบคุณ ดร. สุวรรณ วลัยเสถียร และอาจารย์รรวง พวงราช ได้ให้ข้อมูลและ
คำปรึกษาเพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และบุคคลที่จะเว้นกล่าวถึงเสียมิได้ก็คืออาจารย์
ดร. กล่อม อิศรพันธุ์ อดีตผู้อำนวยการกองนิติการ กรมศุลกากร ซึ่ง เคย เป็นผู้บังคับบัญชา
ที่เคารพของผู้เขียน ได้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบ
พระคุณบุคคลที่ให้ความอนุเคราะห์ทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง ตลอดจนท่านอื่น ๆ อีกทุกท่าน
ที่มีส่วนในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฐ
บทนำ	1
บทที่	
1. ความหมายและลักษณะทั่วไปของสัญญาอนุญาติให้ใช้สิทธิในทรัพย์สิน ทางปัญญา	5
1.1 ความเป็นมาของสิทธิตามสัญญาอนุญาติให้ใช้สิทธิและทรัพย์สิน ในทางปัญญา	5
1.2 ความหมายของสัญญาอนุญาติให้ใช้สิทธิ	15
1.3 ลักษณะทั่วไปของสัญญาอนุญาติให้ใช้สิทธิ	24
1.4 สิทธิบัตร	43
ก. ประวัติและความเป็นมาเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิบัตร ในประเทศไทย	43
ข. ความหมายและประเภทของสิทธิบัตร	47
ค. การคุ้มครองสิทธิบัตรและระยะเวลาแห่งการ คุ้มครอง	55

1.5 ลิขสิทธิ์	58
ก. ประวัติและความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ ในประเทศไทย	59
ข. ความหมายของลิขสิทธิ์	62
ค. การคุ้มครองลิขสิทธิ์	69
1.6 เครื่องหมายการค้าและชื่อในทางการค้า	76
2. ขอบเขตและผลที่ได้รับจากสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ	88
2.1 ลักษณะและขอบเขตของการอนุญาตให้ใช้สิทธิ	88
1. การให้ใช้สิทธิโดยเด็ดขาด	89
2. การให้ใช้สิทธิโดยไม่เด็ดขาด	89
3. การให้ใช้สิทธิกึ่งเด็ดขาด	90
4. กรณีที่ขัดต่อกฎหมาย	91
2.2 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ	101
ก. ปัญหาการถ่ายทอดเทคโนโลยีของบริษัทลงทุนข้าม ชาติในประเทศกึ่งพัฒนา	104
1) ลักษณะของ เทคโนโลยี	109
2) เทคโนโลยีที่ได้รับมาจากบริษัทลงทุนข้ามชาติ	111
3) การได้มาซึ่งเทคโนโลยีที่เหมาะสม	113

บทที่

ข.	การครอบงำของระบบทุนนิยม	116
1)	การควบคุมทางเทคโนโลยี	118
2)	การควบคุมทางการเงิน	120
3)	การควบคุมโดยวิธีการตั้งราคา	121
4)	การควบคุมโดยอาศัยอำนาจทางการเมือง	123
2.3	การให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคและการส่งมอบเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี	124
ก.	การให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค	124
ข.	การส่งมอบเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี	127
2.4	ค่าธรรมเนียมและค่าสิทธิ	128
2.5	ผลที่ได้รับจากสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ	134
ก.	ผลดี	134
ข.	ผลเสีย	140
3.	หลักการภาวะอำนาจและความสำคัญของภาวะคู่กลาง	146
3.1	หลักการภาวะอำนาจและนโยบายภาวะอำนาจ	146
ก.	หลักภาวะของ ADAM SMITH	150
ข.	หลักความสามารถ	153
ค.	หลักความเหมาะสม	154
ง.	หลักผลประโยชน์	156
จ.	หลักผลผลิต	157

3.2	✓ ความหมายและความเป็นมาของภาษีศุลกากร	159
3.3	✓ ลักษณะพิเศษของกฎหมายศุลกากร	164
3.4	✓ วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีศุลกากร	178
3.5	✓ บทบาทของศุลกากรในร้านค้าต่าง ๆ	184
4.	ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิกับภาระค่าภาษีอากร ที่เกิดขึ้นตามกฎหมายศุลกากร	188
4.1	ภาระค่าภาษีอากรและหลักการคำนวณค่าภาษีอากร	192
	ก. การเกิดขึ้นของภาระค่าภาษีอากร	192
	ข. พิกัดอัตราศุลกากร	200
	ค. ราคาสินค้า	203
	ง. สภาพของสินค้าที่นำเข้า	206
	จ. การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	210
4.2	วิเคราะห์ความหมายของ "ราคา" หรือ "ราคาอันแท้จริง ในท้องตลาด"	213
	ก. "ราคา" หรือ "ราคาอันแท้จริงในท้องตลาด" ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินอากร	213
	1) ราคาขายส่งเงินสด	215
	2) ซึ่งจะพึงขายของประเภทและชนิดเดียวกันได้ โดยไม่ราคาทุน	226
	3) ในเวลาและที่หน้าของ เขาหรือส่งออกแล้วแต่ กรณี	228
	4) โดยไม่มีการหักทอนหรือลดหย่อนราคาแต่อย่างใด	231

บทที่

ข.	ราคาโดยเฉลี่ยหรือราคาในท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ย	234
ค.	ราคาที่ใช้กำหนดเบี่ยงปรับในคดีศุลกากร ...	236
ง.	ราคาตามหลักฐานการซื้อขาย	238
4.3	ราคาตามหลักกฎหมายต่างประเทศ	243
ก.	ราคาตามหลักเกณฑ์ของ Customs Co-operation Council หรือ C.C.C.	245
1)	ข้อพิจารณาทั่วไปเกี่ยวกับราคา	246
2)	ราคาตามหลักเกณฑ์ของ C.C.C. ในส่วนที่เกี่ยวกับคำสิทธิตามสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ	262
ข.	ราคาตามหลักเกณฑ์ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและการค้า (General Agreement of Tariff and Trade) ..	269
1)	ความเป็นมาของ GATT	269
2)	ข้อพิจารณาทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับเรื่องราคาที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินอากรของ GATT	272
3)	ราคาตามหลักเกณฑ์ของ GATT ในส่วนที่เกี่ยวกับคำสิทธิและค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตใช้สิทธิ	283

บทที่

4)	ข้อแตกต่างที่เป็นข้อสาระสำคัญระหว่าง ระบบการประเมินราคาภายใต้ Brussels Definition of Value กับระบบการประเมินราคาภายใต้ GATT Valuation Agreement ...	284
ค.	ราคาตามหลักกฎหมายของต่างประเทศ (อังกฤษ, สิงคโปร์, อิสราเอล, ญี่ปุ่น, ฟิลิปปินส์, เกาหลี)	289
4.4	ความสัมพันธ์ระหว่างราคาตามกฎหมายศุลกากรและ คาสีทธิคามสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ	299
ก.	คาสีทธิคามความหมายของกฎหมายศุลกากร	299
1)	ค่าจำกัดความของคาสีทธิ	301
2)	คาสีทธิที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของราคา	301
3)	คาสีทธิที่ไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของราคา	302
ข.	การคำนวณคาสีทธิเพื่อเรียกเก็บค่าภาษีอากร	302
4.5	ปัญหาที่เกิดจากการเก็บภาษีศุลกากรจากคาสีทธิใน สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ	306
ก.	ปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการจัดเก็บภาษี ศุลกากรจากเงินคาสีทธิ	307

1) ในคานค้าผู้นำเข้าหรือผู้ขออนุญาตใช้สิทธิ และสาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษีอากร	307
2) ในคานค้าเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บและผู้บริหาร ภาษีอากร	315
ข. ปัญหาข้อกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการจัดเก็บภาษี อากรจากเงินค่าสิทธิ	318
ค. ขอยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนในเรื่องค่าสิทธิ	323
1) การยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่าง กรมศุลกากรกับกรมสรรพากร	323
2) การยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่าง ประเทศ	329
4.6 ขอบพรมองบางประการในการบริหารงานศุลกากร ในการจัดเก็บภาษีอากร	337
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	344
บรรณานุกรม	355
ประวัติผู้เขียน	368

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความนำ

เนื่องจากภาวะทาง เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันรัฐบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเงินมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการป้องกันประเทศ ด้านการศึกษา, ด้านการเกษตรกรรม, อุตสาหกรรม เป็นต้น แหล่งรายได้อันสำคัญของประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยเรานี้ รัฐบาลมีรายได้จากภาษีศุลกากรโดยเฉลี่ยประมาณ 30 % ของภาษีอากรทั้งหมด ภาษีศุลกากรจึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในระยะหลังนี้จะเห็นว่าการทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้ เกิดจากการถ่ายทอดวิทยาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วมายังประเทศที่กำลังพัฒนา แต่กฎหมายที่เป็นกลไกของรัฐในการควบคุมการจัดเก็บภาษีอากร โดยเฉพาะกฎหมายศุลกากรยังมีความล้าสมัย มิได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาการที่ความกฎหมายและช่องว่างในทางกฎหมายด้านภาษีอากรขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างทางด้านภาษีอากรของชาติ และมีผลเกี่ยวโยงกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการลงทุนภายในประเทศด้วย วิทยาพิเศษที่จะเขียนนี้จึงมุ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องไม่รัดกุม ความล้าสมัยของกฎหมายศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับราคากฎหมายศุลกากร กับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่ว่าจะเป็นสิทธิในทางสิทธิบัตรหรือลิขสิทธิ์ ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับภาระค่าภาษีอากรในทางศุลกากร ซึ่งปัญหาในทางกฎหมายภาษีอากรในเรื่องนี้มีผลกระทบต่อเงินภาษีอากรของประเทศชาติที่จะต้องรั่วไหลไปอยู่ในมือของบุคคลบางกลุ่มซึ่งเป็นส่วนน้อย เช่น พ่อค้าที่มีความเห็นแก่ตัวและข้าราชการผู้ทุจริต โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย และความหละหลวมในระเบียบปฏิบัติและการบริหารงานด้านภาษีอากร เงินภาษีอากรของชาติที่รั่วไหลนี้คาดว่าอาจนับได้เป็นพัน ๆ ล้านบาท ผู้เขียนจึงเห็นควรหยิบยกปัญหาเร่งด่วนเฉพาะจุดนี้ขึ้นมาวิจัยในเชิงกฎหมายภาษีอากร และในเชิงวิเคราะห์การบริหาร

งานในด้านการจัดเก็บภาษีอากร เป็นหลักสำคัญ ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักวิชาและปรัชญาทางเศรษฐศาสตร์อยู่บ้าง แต่จะไม่เน้นหนักทางด้านนี้ ทั้งนี้เพื่อจะได้ถึงจุดบกพร่องของกฎหมายทางด้านการภาษีอากร โดยการเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา, อังกฤษ, ญี่ปุ่น และอิสราเอล เป็นต้น และจะเปรียบเทียบเน้นหนักเฉพาะหลักกฎหมายทั่วไปซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาในด้านการตีราคาสินค้าตามกฎหมายศุลกากร (Customs Valuation) ซึ่งจัดร่างขึ้นโดยคณะมนตรีความร่วมมือในทางศุลกากร (Customs Co-operation Council) ณ กรุงบริสเซล ประเทศเบลเยียม โดยเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การตีราคาของ General Agreement on Tariff and Trade (GATT) เป็นหลักใหญ่ นอกจากนั้นจะได้วิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดวิทยาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาในทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาโตให้สิทธิพอส่งเข้บ่วย จากผลของการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเชิงกฎหมายนี้จะได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขกฎหมายทางด้านนิติบัญญัติในอนาคตต่อไป และจะเป็นแนวทางให้มีการศึกษาค้นคว้ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรให้กว้างขวางและทันต่อเหตุการณ์ในทาง เศรษฐกิจและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องภาระค่าภาษีอากรทางศุลกากรและความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาอนุญาโตให้สิทธิกับภาระค่าภาษีอากรที่เกิดขึ้นตามกฎหมายศุลกากร โดยเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนความไม่ชัดเจนของกฎหมายศุลกากร และเป็นแนวทางในการปฏิรูปกฎหมายศุลกากรให้เป็นระบบเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพในการควบคุมการจัดเก็บภาษีอากรและเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรทางศุลกากรให้กว้างขวางต่อไป

ขอบเขตและวิธีดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

ใช้วิธีศึกษาวิเคราะห์โดยวิธีศึกษาค้นคว้ากฎหมายไทยและมุ่งหมายจะเปรียบเทียบกฎหมายศุลกากรในเรื่องราคาที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินอากรตามกฎหมายศุลกากร และเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรในเรื่องราคา โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายระหว่างประเทศตามหลักเกณฑ์ของ Brussels Definition of Value ในระบบของ Customs Co-operation Council และตามหลักเกณฑ์ของ GATT Valuation ในระบบของ General Agreement on Tariff and Trade และเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา, อังกฤษ, สิงคโปร์, ฟิลิปินส์, เกาหลี, ญี่ปุ่น และอิสราเอล โดยเปรียบเทียบทั้งกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร และกฎหมายจากคำพิพากษา (Case Law) ซึ่งจะเปรียบเทียบให้เห็นส่วนที่ดี ความก้าวหน้าของกฎหมาย และคาดว่าจะนำส่วนที่เป็นประโยชน์และผลดีมาปรับปรุงใช้กับกฎหมายไทย โดยเฉพาะกฎหมายศุลกากร ตลอดจนกฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรในบางเรื่อง และศึกษาวิจัยกฎหมายศุลกากร เฉพาะตอนที่เกี่ยวกับเรื่องราคาหรือราคาอันแท้จริงในท้องตลาด และปัญหาเรื่องค่าสิทธิตามสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิว่ากฎหมายดังกล่าวเหมาะสมกับสภาพของภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันหรือไม่ และสมควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อให้กฎหมายมีประสิทธิภาพคุ้มค่าตามข้อเท็จจริงและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชาติและมหาชนให้มากที่สุด ทั้งนี้จะศึกษาวิเคราะห์หลักเกณฑ์ของกฎหมายของกลุ่มประเทศที่เจริญแล้วทางเศรษฐกิจและการค้า แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายไทยเพื่อปรับปรุงกฎหมายภาษีที่ยังล้าสมัยให้ทันต่อภาวะการณ์ในปัจจุบัน โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลแบบ Documentary Research สำหรับการศึกษาและเขียนวิทยานิพนธ์จะใช้วิธี Descriptive และ Analytical Method โดยทำการวิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนข้อดีข้อเสียและข้อเสนอแนะปรับปรุงกฎหมายภาษีอากรและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เฉพาะจุดที่สำคัญ ๆ ที่ควรจักต้องปรับปรุงแก้ไข

ประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์นี้จะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของค่าสิทธิตามสัญญาอนุญาโตตัดสิทธิ์ในสิทธิบัตร, ลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับภาวะค่าภาษีอากรทางศุลกากรในเรื่องที่เกี่ยวกับราคาตามกฎหมายศุลกากร โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศหลายประเทศ และได้จัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขตลอดจนชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องบางประการของกฎหมาย อันเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร ตลอดจนข้อบกพร่องของกฎหมายศุลกากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการควบคุมการจัดเก็บภาษีอากร นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมจากต่างประเทศเพื่อความเจริญก้าวหน้าของชาติ และเป็นการเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมในการลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศให้มากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย